



De Tweemaster

Openbare Daltonschool

Protocol gedrag

Waarom een protocol gedrag?

De Tweemaster wil haar kinderen een veilig pedagogisch klimaat bieden, waarin zij zich harmonieus en op een prettige en positieve wijze kunnen ontwikkelen. Leerkrachten die ontkennen dat pesten op hun school plaatsvindt zijn ongeloofwaardig en nemen het pestgedrag niet serieus. Het is belangrijk om een duidelijk en helder beleid te hebben waar alle betrokkenen op kunnen terugvallen in voorkomende gevallen.

Natuurlijk is het beter om het pesten te voorkomen door het scheppen van een goed pedagogisch klimaat en daar gaat dan ook in eerste instantie de aandacht naar uit. De leerkrachten bevorderen deze ontwikkeling door het scheppen van een veilig klimaat in een prettige werksfeer in de klas en op het schoolplein. In veruit de meeste gevallen lukt dat door de omgangsregels aan te bieden en deze te onderhouden. De hoofdregel is dat kinderen met respect met elkaar dienen om te gaan. Dat dit niet altijd als vanzelfsprekend wordt ervaren, geeft aan dat we het kinderen moeten leren en daar dus energie in moeten steken. Ons pedagogisch uitgangspunt is dat alle kinderen met elkaar moeten leren omgaan. Dat leerproces verloopt meestal vanzelf goed, maar het kan ook voorkomen dat een kind in een enkel geval systematisch door andere kinderen wordt gepest. Dan kan een kind zodanig in de knoop komen met zijn schoolomgeving, dat de omgangsregels niet meer voldoende veiligheid bieden en daarmee de gewenste ontwikkeling ontbreken. In een dergelijk geval is het van groot belang dat de leerkracht onder ogen ziet, dat er een ernstig probleem in zijn of haar groep is. In een klimaat waarin pesten gedoogd wordt, worden ook de pedagogische structuur en de veiligheid daarin ernstig aangetast. Voor de Tweemaster is dat een niet te accepteren en ongewenste situatie. In dit protocol is de wijze vastgelegd waarop we het pestgedrag van kinderen benaderen. Het biedt alle betrokkenen duidelijkheid over de impact, ernst en ook de specifieke aanpak van dit ongewenst gedrag.



De Tweemaster

Openbare Daltonschool

Protocol gedrag

Plagen en pesten, wat is daar het verschil tussen?

Iemand op het schoolplein een stevige duw geven kan plagen zijn, maar het kan net zo goed gaan om echt pestgedrag. We spreken over plagen wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te geven vanuit een onschuldige sfeer. Het gaat dan om een prikkelend spelletje, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Er is sprake van een pedagogische waarde: door elkaar eens uit te dagen, leren kinderen heel goed met allerlei conflicten om te gaan. Dat is een vaardigheid die later in hun leven van pas komt bij conflicthantering, waar iedereen in zijn leven mee te maken krijgt.

Voorbeelden van specifiek pestgedrag:

- Verbaal:
 - vernederen ("haal jij alleen de ballen maar uit de bosjes")
 - schelden ("viespeuk" "etterbak" "mietje")
 - dreigen ("als je het doorvertelt, dan grijpen we je")
 - belachelijk maken (uitlachen bij een verkeerd antwoord)
 - bijnaam geven ("rooie" "dikke" "flappie")
 - gemene briefjes schrijven
- Fysiek:
 - trekken en duwen
 - spugen
 - schoppen en slaan
 - haren trekken
- Intimidatie:
 - een kind achterna blijven lopen
 - een kind ergens opwachten
 - de doorgang versperren
 - dwingen om bezit af te geven
 - een kind dwingen bepaalde handelingen te verrichten
- Isolatie:
 - steun zoeken bij andere kinderen zodat het kind niet wordt uitgenodigd
 - uitsluiten: niet meelopen naar huis, niet komen op een verjaardag
- Stelen of vernielen:
 - afpakken van schoolspullen, kleding of speelgoed
 - beschadigen en kapotmaken van spullen



De Tweemaster

Openbare Daltonschool

Protocol gedrag

- Afpersen:
 - andere kinderen dwingen om iets te doen in ruil voor iets anders
- Digitaal pesten:
 - pesten op WhatsApp, Facebook of andere internetsites
 - mailtjes naar elkaar sturen

Wie zijn bij het pesten betrokken?

De pesters:

Kinderen die pesten zijn vaak fysiek de sterkste uit de groep. Ze kunnen zich permitteren zich agressief op te stellen en ze reageren dan ook met dreiging van geweld of de indirecte inzet van geweld. Pesters lijken in eerste indruk populair te zijn in een klas, maar dwingen hun populariteit in de groep af door te laten zien hoe sterk ze zijn en wat ze allemaal durven. Met het vertoonde pestgedrag gaat ze dat gemakkelijk af en ze krijgen andere kinderen mee bij het gedrag naar een slachtoffer. Pesters hebben ook feilloos in de gaten welke kinderen makkelijk te pakken zijn. De zwijgende meerderheid en potentiële meelopers krijgen een keuze die onuitgesproken wordt opgelegd en die aan duidelijkheid niets te wenden overlaat: "je bent voor me of tegen me". Hier gaat een grote dreiging uit naar de gezamenlijke omgeving van pester en slachtoffer. Alles is immers beter dan door de 'machtige pester' zelf gepest te worden. De pesters stralen juist deze dreigende zekerheid met verve uit. Ze overtreden bewust regels, storen zich nergens aan en hebben vaak de vaardigheden ontwikkeld met hun daden weg te komen. Het komt ook voor dat een pestkop een kind is dat in een andere situatie zelf slachtoffer is of was. Om te voorkomen weer het mikpunt van pesten te worden, kan een kind zich bijvoorbeeld in een andere omgeving dan die van zijn slachtofferrol, vervolgens als pester gaan opstellen en manifesteren. "laten pesten doet pesten" Meisjes pesten minder openlijk dan jongens en vaak op een subtiele manier. Ze pesten meer met woorden, maken geniepige opmerkingen of sluiten andere kinderen buiten. Meisjes operen minder individueel en meer met groepsvorming in de zin van er al dan niet bij horen. Fysiek geweld komt bij deze groep pesters veel minder voor. Een succesvolle pester leert niet om zijn agressie op een andere manier te uiten dan door het ongewenste pestgedrag te vertonen. Ook pesters hebben op termijn last van hun pestgedrag. Door hun verkeerde en vooral beperkte sociale vaardigheden hebben ze vaak moeite om op lange termijn vriendjes te maken. Pesters maken een abnormale sociale ontwikkeling door, met alle gevolgen van dien voor de pester zelf.

Het gepeste kind:

Sommige kinderen hebben een grotere kans om gepest te worden dan anderen. Dat kan komen door uiterlijke kenmerken, gedrag, die wijze waarop gevoelens worden beleefd of



De Tweemaster

Openbare Daltonschool

Protocol gedrag

de manier waarop dat geuit wordt. Uit onderzoek blijkt dat kinderen gepest worden in situaties waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen. Er is dan sprake van een onveilige situatie, waarbinnen een pester zich kan manifesteren en zich daarin ook verder kan ontwikkelen. Veel kinderen die worden gepest hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen de pestkoppen en stralen dat dan ook uit naar de pesters. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep, ze durven weinig of niets te zeggen, omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Deze angst en onzekerheid worden versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor het gepeste kind in een vicieuze cirkel komt waar het zonder hulp zeker niet uitkomt. Gepeste kinderen voelen zich vaak eenzaam, hebben in hun gepeste omgeving geen vrienden om op terug te vallen en kunnen soms beter met volwassenen opschieten dan met hun leeftijdgenoten. Jongens die worden gepest horen bijna nooit tot de motorisch beter ontwikkelde kinderen.

Signalen die ertoe kunnen leiden dat een kind gepest wordt, zou kunnen zijn:

- o lichamelijke klachten (hoofdpijn en buikpijn)
- o slecht slapen
- o slecht eten
- o spullen vaak kwijt of kapot
- o schoolresultaten worden minder
- o niet meer naar school willen of naar buiten willen
- o zich terugtrekken
- o thuis prikkelbaar, boos of verdrietig

De gevolgen voor kinderen/volwassenen die gepest worden, kunnen zijn:

- o negatief zelfbeeld
- o weinig vertrouwen in anderen
- o moeite om vriendschappen/relaties aan te gaan
- o lichamelijke en psychische klachten
- o sociale vaardigheden gaan achteruit

De meelopers en de andere kinderen:

De meeste kinderen zijn niet direct betrokken bij het pesten. Sommige kinderen behouden enige afstand en andere kinderen doen incidenteel mee. Dit zijn de zogenaamde "meelopers". Er zijn ook kinderen die niet merken dat er gepest wordt en er zijn kinderen die niet willen weten dat er gepest wordt. Het specifieke kenmerk van een meeloper is de angst om zelf gepest te worden. Maar het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en denken daardoor in populariteit mee te liften met de pester. Vooral meisjes doen nogal eens mee met pesten om een vriendin te kunnen behouden. Als kinderen actiever gaan mee pesten in een grotere groep, voelen ze zich



De Tweemaster

Openbare Daltonschool

Protocol gedrag

minder betrokken en verantwoordelijk voor wat er met pesten wordt aangericht. Het heeft absoluut zin om daadwerkelijk op te staan tegen het pesten. Zodra andere kinderen het gepeste kind te hulp komen of tegen de pester zeggen dat ze moeten ophouden, kan de situatie aanzienlijk veranderen. Het pesten wordt dan al direct minder vanzelfsprekend. Kinderen die pestgedrag signaleren en dit bij een leerkracht aangeven vervullen dus een belangrijke rol.

De ouders:

Ook de ouders kunnen een belangrijke rol spelen. Ouders van kinderen hebben vaak moeite om hun kind te zien in de rol van pester. Ouders beschikken niet altijd over de juiste informatie. Een pester op school hoeft zich in de thuissituatie niet als pester te manifesteren. Sommige ouders zien ook de ernst van de situatie onvoldoende in. Zij vertellen het pestgedrag van hun kind in weerbaar gedrag. Andere ouders zien er niets meer in dan wat onschuldige kwajongensstreken. Behalve de pester moeten dus ook vaak de ouders doordrongen worden van het ongewenste pestgedrag. Ouders van kinderen die gepest worden en die dit probleem met de school willen bespreken zijn natuurlijk altijd emotioneel bij het onderwerp betrokken. De gevoelde onmacht bij deze ouders wordt door hen sterk ervaren en is niet altijd een goede leidraad tot rationeel handelen. De ouders willen maar één ding en dat is dat het pestgedrag ogenblikkelijk stopt. Ouders van kinderen die niet direct bij het pesten betrokken zijn, kunnen meer afstand nemen. Daardoor zijn ze beter in staat om duidelijk te maken aan hun kind dat er iets aan het pesten gedaan moet worden. Dit is ook in het belang van de opvoeding en ontwikkeling van hun eigen kind. Als er in de omgeving van een kind gepest wordt, heeft het kind zelf ook last van een onveilige, onprettige sfeer in de klas.

Wat zijn de uitgangspunten bij ons protocol gedrag?

- Als pesten en pestgedrag plaatsvindt, ervaren we dat als een probleem op onze school. Zowel voor de leerkrachten, de ouders, de kinderen, de gepeste kinderen, de pesters, de meelopers, en de 'zwijgende' groep kinderen.
- De school zet zich in om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken door het scheppen van een veilige pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als ongewenst gedrag wordt ervaren en in het geheel niet wordt geaccepteerd.
- Leerkrachten moeten alert zijn op pestgedrag in algemene zin. Indien pestgedrag optreedt, moeten leerkrachten duidelijke stelling en actie ondernemen tegen dit gedrag.
- Dit pestprotocol wordt door het hele team, de MR en de overblijf onderschreven en alle ouders ter inzage aangeboden.

Welke Preventieve maatregelen nemen we?

De leerkracht bespreekt met de leerlingen de omgangsregels in de klas. Het onderling plagen en pesten wordt hier benoemd en besproken in alle groepen van de school. Indien



De Tweemaster

Openbare Daltonschool

Protocol gedrag

de leerkracht aanleiding daartoe ziet, besteedt hij of zij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groepsgesprek. We kunnen veel doen om pesten te voorkomen.

Voorbeelden zijn:

Als leerkracht heb je een voorbeeldfunctie. De leerkracht moet zich ook aan de regels houden. Als de leerlingen zien dat een leerkracht het niet doet, dan zullen ze de regels zelf ook niet serieus nemen.



De Tweemaster

Openbare Daltonschool

Protocol gedrag

"Omgaan met elkaar":

We gebruiken de methode "omgaan met elkaar". Naast het creëren van een open pedagogisch klimaat, heeft het programma nog een aantal andere doelstellingen:

- Het opbouwen en stimuleren van een positief zelfbeeld
- Het leren uiten en verwoorden van eigen gevoelens en gedachten. Ook als deze negatief zijn.
- Het vergroten van het inlevend vermogen; dit zorgt voor een betere omgang met zowel volwassenen als andere kinderen.

Coole Kikker project:

Ieder schooljaar starten we met een tweewekelijks project. Dit project, de Coole Kikker, staat in het teken van de sociaal-emotionele ontwikkeling. In alle groepen worden groepsregels gemaakt, de schoolregels worden besproken en de leerlingen praten over omgangsvormen met elkaar. Ieder dagdeel wordt de Coole Kikker van het moment gekozen. De Coole Kikker verwerkt de ontvangen complimentjes op de weektaak of het complimentenblad. De complimenten, die hierop staan, zijn gegeven door de leerlingen uit zijn/haar groep. Sinds het schooljaar 2018-2019 wordt het project aangevuld met de Gouden Weken. De Gouden Weken zijn de eerste weken van het schooljaar. Het zijn de belangrijkste weken voor het neerzetten van een goede basis voor een fijne sfeer in de klas. Daarom zijn deze weken goud waard. De Gouden Weken werkt veel met coöperatieve werkvormen. Dat past goed bij onze Daltonvisie.

Samenwerken:

Door de leerlingen veel samen te laten werken, leren ze elkaar op een andere manier kennen. Samen kunnen ze meer dan alleen. Iedere week werken de kinderen samen met een andere leerling. Hierdoor leren ze om met vrienden samen te werken, maar ook met kinderen waarbij het samenwerken moeizamer verloopt.

Weerbaarheidstraining:

Voor kinderen die het nodig hebben, kunnen aangemeld worden bij een weerbaarheidstraining. Dit gaat in overleg met de leerkracht, de ouders en de intern begeleider.

Judo:

Alle groepen hebben één keer in de week judo. De judolessen worden gegeven door Rinus Bosman, judoleerkracht van sportinstituut Pijnacker. De judolessen van groep 1 t/m 6 zijn gericht op goede omgangsvormen met elkaar. Bij de lessen van groep 7 en 8 wordt ook altijd aandacht besteed aan weerbaarheidstraining.



De Tweemaster

Openbare Daltonschool

Protocol gedrag

Sociogram:

Via www.sociogram.nl maakt iedere leerkracht twee keer per jaar een sociogram voor zijn/haar groep. Het sociogram geeft aan welke leerlingen 'populair' zijn en welke leerlingen verstoten worden uit de groep. Het sociogram kunnen de kinderen vanaf groep 3 redelijk zelfstandig invoeren. Er worden vier vragen gesteld, namelijk:

- met wie zou je graag willen spelen? Selecteer 3 namen uit je klas.
- met wie zou je liever niet willen spelen? Selecteer 3 namen uit je klas.
- met wie zou je graag willen werken? Selecteer 3 namen uit je klas.
- met wie zou je liever niet willen werken? Selecteer 3 namen uit je klas.

De kleuters beantwoorden mondeling twee vragen over samen spelen:

- met wie speel je graag?
- met wie speel je niet zo graag?

Als alle leerlingen de vragen hebben behandeld komen er twee overzichten: spelen en werken. Het overzicht werken is belangrijk voor het maken van nieuwe groepjes. Het overzicht spelen is belangrijk voor bijvoorbeeld buiten spelen, schoolreisjes, kamp etc. Het sociogram biedt de leerkracht inzicht in de onderlinge relaties in de klas. Dit is aanleiding voor interventies in de groep.

School Maatschappelijk Werk:

School Maatschappelijk Werk zou een belangrijke rol kunnen spelen bij pesters, gepesten of meelopers. Ook als die probleem zich thuis voordoet. School Maatschappelijk Werk weet goed de lijnen uit te zetten en kan ook gesprekjes met de kinderen voeren. Aanmelding van School Maatschappelijk Werk gaat in overleg met de leerkracht, de ouders en de intern begeleider.



De Tweemaster

Openbare Daltonschool

Protocol gedrag

Welke maatregelen nemen we als er gepest wordt?

1. Indien er sprake is van incidenten betreffende pestgedrag wordt dat met de betrokken kinderen besproken door de leerkracht van het kind. Dit gesprek staat niet op zichzelf maar wordt regelmatig herhaald om het probleem aan te pakken. De leerkracht voert een aantal probleemoplossende gesprekken met de leerling waarbij getracht zal worden de oorzaak van het pesten te achterhalen. Daarnaast proberen we de pester gevoelig te maken voor hetgeen hij/zij aanricht bij het gepeste kind.
2. Pestgedrag wordt binnen het team van de school (inclusief overblijf) gemeld zodat al het personeel alert kan reageren.
3. Indien er sprake is van herhaald pestgedrag worden de ouders van de pester in het bijzijn van de pester op de hoogte gesteld van de ongewenste gebeurtenissen in een gesprek op school. Aan het eind van dit oudergesprek worden de afspraken met de pester uitdrukkelijk doorgesproken en ook vastgelegd. De directeur van de school wordt uiterlijk in dit stadium op de hoogte gesteld van de gesprekken met de kinderen en de ouders.
4. Indien het probleem zich toch blijft herhalen bespreekt de leerkracht dit gedrag met de directeur. De directeur roept de ouders op school voor een gesprek. Ook het kind wordt in dit eerste directiegesprek betrokken.
5. Indien het gedrag niet verbetert kan er een verwijzing plaatsvinden naar het maatschappelijk zorgsysteem in de richting van het School Maatschappelijk Werk.
6. Indien het pestgedrag van de pester niet aanzienlijk verbetert en/of de ouders van het kind onvoldoende meewerken, kan de directeur van de school overgaan tot bijzondere maatregelen. Deze bijzondere maatregelen kunnen per situatie verschillen.

Welke hulp geven we aan het gepeste kind?

De begeleiding van het gepeste kind is van groot belang. Het kind is eenzaam en slachtoffer en heeft recht op professionele zorg vanuit de school. Naast het voorkomen van nieuwe ongewenste ervaringen staat het verwerken van de ervaringen. Dit gebeurt door achtereenvolgens:

- Gesprekken met de leerkracht van het kind. Bij monitoren van ontwikkelingen is het van belang incidentele momenten ook vaste momenten van gesprek in te bouwen waarin het kind gevraagd wordt naar de gewenste vooruitgang. Het doel is tweeledig: zowel het signaleren van nieuw pestgedrag als het verwerken van de eerdere ervaringen.
- Ouders inschakelen. Het is belangrijk dat een kind praat over zijn gevoelens. Dat moet op school kunnen maar ook moeten de ouders op de hoogte zijn.
- Doorverwijzen naar School Maatschappelijk Werk voor professionele hulp.



De Tweemaster

Openbare Daltonschool

Protocol gedrag

Welke hulp geven we aan de zwijgende middengroep en de meelopers?

De zwijgende middengroep is als eerder beschreven van cruciaal belang in de aanpak van het probleem. Als de groep eenmaal in beweging is gebracht, hebben kinderen die pesten veel minder te vertellen. Het is voor sommige kinderen erg lastig om naar de leerkracht toe te stappen en te vertellen dat er gepest wordt in de klas. Ze zijn bang dat de pester het weet en dat ze daardoor zelf gepest kunnen worden. In elke klas zou een kist, doos of iets anders kunnen staan waar de kinderen anoniem briefjes in kunnen doen, zodat de leerkracht toch op de hoogte is en het kind anoniem blijft.

Welke hulp geven we aan de ouders?

Ouders kunnen hun kinderen zeggen dat zij het verschrikkelijk vinden als kinderen elkaar pesten. Dat als hun kind het ziet, het zeker niet mee moet pesten, maar stelling moet nemen. Indien het kind die stelling niet durft te nemen, het altijd aan de ouders of aan de leerkracht moet vertellen. Praten over pesten is fundamenteel iets anders dan klikken... Ouders kunnen hun kind daarin ondersteunen en begeleiden. Ouders moeten zich bij de leerkracht of klassenouder kunnen melden als zij van hun kind vernemen dat er een kind gepest wordt. Ook voor de ouders moet het duidelijk zijn, dat de school open staat voor dit soort meldingen.

Wat is digitaal pesten?

Tegenwoordig zijn er allemaal soorten media zoals smarttelefoons (mobiele telefoons met camera's en internet), laptops en diverse sociale media. Het is makkelijk om whatsapp berichten te sturen, te mailen maar ook om contact met elkaar te zoeken via games, instagram, SnapChat, Facebook, YouTube en zo zijn er nog velen meer. Digitaal pesten is het pesten via de digitale (virtuele wereld) media. Het betreft het opzettelijk zwart maken of afkraken van iemand door middel van vervelende/negatieve comments of juist het groepsgewijs negeren van juist 1 persoon. YouTube, Facebook, Instagram, SnapChat, What's app en alle sociale media maken het heel gemakkelijk voor ons om allerlei foto's te laden en gelijk met de wereld te delen. Voorbeelden van digitaal pesten zijn:

- Dreig mails
- Vervelende What's app berichten
- Foto's of video's die ineens online staan waar jij niet zo best of zelfs slecht op staat
- Haattweets
- Bedreigingen
- Schelden naar iemand via chatruimten



De Tweemaster

Openbare Daltonschool

Protocol gedrag

Hoe moeten we handelen digitaal pesten?

Vaak vindt digitaal pesten buiten de muren van de school plaats, dit betekent dat het vaak onzichtbaar is voor leerkrachten. In het signaleren van digitaal pesten en seksuele intimidatie is een grote rol voor de ouders weggelegd. Op het moment dat het door de school of ouders gesignaleerd wordt is het belangrijk om eerst te kijken wat er precies gebeurd en gezegd (geschreven) is. Als het gaat om pesten kan er gehandeld worden zoals bij elk regulier pestgeval. Bij digitaal pesten is het voordeel dat er vaak "bewijs" is in de vorm van de groepsappen, gespreksverslagen, e-mails en/of smsjes. Het is dus makkelijker te achterhalen wat er precies gebeurd is. Als het gaat om een serieuze bedreiging is het belangrijk om in ieder geval in overleg te treden met de politie over verder te nemen stappen en het doen van een eventuele aangifte. Als het gaat om seksuele intimidatie is het zaak om zo snel mogelijk naar de politie te stappen om verdere "schade te voorkomen. Eventuele foto's kunnen dan snel verwijderd worden en daders kunnen gepakt worden zodat er geen nieuwe slachtoffers meer zullen zijn. Als het gaat om 'minder heftige' dingen kan de leerkracht het gesprek aan gaan met de leerlingen. Hij/zij kan adviezen geven over het gebruik van bijvoorbeeld social media. De leerkracht zal het voorval ook delen met alle ouders en aangeven dat de rol van de leerkracht lastig is in dit geval. Ouders kunnen hun kinderen controleren wat er gebeurt. Vanuit het jongerenwerk Pijnacker kan er iemand in de groep komen om voorlichting te geven.

Vertrouwenspersoon

Het hele jaar besteden we veel aandacht aan goede omgangsvormen met elkaar. Daar horen goede afspraken bij, het protocol gedrag en een vertrouwenspersoon. Indien er met kinderen problemen zijn die duidelijk met school te maken hebben, dan is het natuurlijk het beste wanneer dat ook op school met de leerkracht of met de directie besproken wordt. Op het moment dat er iets ernstigs aan de hand is of als ouders/leerlingen er ook niet met de directie uitkomt, kunnen zij contact opnemen met de vertrouwenspersonen op de Tweemaster: Karin La Haye en Laurien Alexander.

De vertrouwenspersoon is als eerste aanspreekpunt bij meldingen en klachten over ongewenste omgangsvormen (seksuele intimidatie, pesten, discriminatie, agressie en geweld). Onze vertrouwenspersonen is er zowel voor leerlingen, personeel als ouders. U kunt de vertrouwenspersoon om hulp vragen als u een formele of informele klacht hebt en deze met de school wilt oplossen. De vertrouwenspersoon wijst de weg en kan adviseren. Als men in overleg wilt met de vertrouwenspersoon dan kan dit mondeling, na het maken van een afspraak, of schriftelijk. Vertrouwelijkheid en privacy zijn gewaarborgd.